

ЕВТАНАЗІЯ АБО ПРАВО ЛЮДИНИ НА СМЕРТЬ

Право на життя – це природне право, закріплене в численних міжнародно – правових документах, зокрема в Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, Міжнародному пакті про громадянські та політичні права, Міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права, а також в Основному законі України – Конституції України, яка у статті 27 передбачає, що кожна людина має невід’ємне право на життя і ніхто не може бути свавільно позбавлений життя [1].

Поряд існує право фізичної особи розпоряджатися своїм життям, що в контексті права на життя вчені тлумачать як можливість піддавати його значному ризику і вирішувати питання про припинення життя. Саме з можливістю реалізації права на розпорядження власним життям і юристів, і медиків, і суспільство загалом турбує проблема евтаназії.

Евтаназія – умисні дії чи бездіяльність медичних працівників, які здійснюються ними за наявності письмово оформленого клопотання пацієнта, який перебуває у стані, коли усвідомлює значення своїх дій і може керувати ними, з дотриманням законодавчо встановлених умов, з метою припинення його фізичних, психологічних і моральних страждань, у результаті яких реалізується право на гідну смерть [2, с. 103].

У сучасній науці явище евтаназії класифікують залежно від способу її здійснення на активну та пасивну. Під поняттям «активна евтаназія» розуміють здійснення певних дій, введення лікарських засобів, які пришвидшують настання смерті. У Європі активна евтаназія дозволена у трьох країнах: Нідерландах із 2002 року, Бельгії з 2002 року та Люксембурзі з 2009 року, а також у швейцарському кантоні Цюрих із 2011 року [3, с. 22].

2 квітня 2002 року за Законом Королівства Нідерландів «Про припинення життя за бажанням чи допомогою в самогубстві» закріплено право на здійснення асистованого суїциду та евтаназії. Відповідного до цього закону самостійно розпоряджатися завершенням свого життя мають право особи, які досягли 16 років, а для фізичних осіб віком від 12 до 16 років необхідною є згода батьків чи інших законних представників. Лікар, який здійснює евтаназію, повинен бути впевнений у тому, що прохання хворого є самостійним, та усвідомленим, а страждання тривалими й нестерпними. Пацієнти з інших країн не можуть приїжджати до Нідерландів для здійснення евтаназії. Ця заборона пояснюється тим, що між лікарем і пацієнтом повинні бути довірчі стосунки [2, с. 199].

Таким чином, Нідерланди стали першою країною, що легалізувала евтаназію дітей шляхом встановлення мінімального віку з 12 років. У законодавстві Бельгії порядок здійснення евтаназії є аналогічним до законодавства Нідерландів, але збільшений віковий бар'єр до 18 років [2, с. 123].

У свою чергу, поняттям «пасивна евтаназія» охоплюється процедура незастосування засобів і невиконання медичних маніпуляцій, які підтримували б певний час життя важкохворого пацієнта. Пасивна евтаназія є легальною у Швеції, Фінляндії й Франції.

Цікавою є ситуація у Швейцарії, де формально евтаназія заборонена, проте існує фактичний дозвіл у ст. 115 Кримінального кодексу Швейцарської Конфедерації на надання допомоги в акті самогубства, якщо це не переслідує особистих корисних цілей. Таким чином, для здійснення евтаназії особа з медичним висновком про те, що хвороба є невиліковною і призведе до її смерті, звертається до спеціалізованого закладу, який допомагає здійснити її самогубство. Швейцарія є єдиною країною в світі, де евтаназія не заборонена навіть стосовно іноземних осіб [4].

Перший у світі Закон «Про право людини на смерть» було ухвалено на референдумах у 1977 р. у штаті Каліфорнія. Відповідно до цього Закону невиліковно хвора особа має право на відключення реанімаційної апаратури, оформивши відповідний документ, що засвідчує таке бажання.

Проте сьогодні питання евтаназії доходить до абсурду. Так, восени 2016 р. уряд Нідерландів почав розробляти законопроект, який би легалізував самогубство серед людей, які відчують, що їхнє «життя завершене», але при цьому не обов'язково є невиліковно хворими. Законопроект планується детально доопрацювати до кінця 2017 р. спільно з лікарями та спеціалістами з етики.

У законодавстві України взагалі не використовується термін «евтаназія». Вказується лише на заборону задоволення прохання фізичної особи про припинення її життя, без застосування самого терміну [5].

Отже, проблема евтаназії є однією з найактуальніших проблем, що постали перед людством в ХХІ столітті. Проте проблема евтаназії повинна розв'язуватися не тільки на національному рівні, але й на міжнародному рівні.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року в редакції від 30 вересня 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>
2. Ворона В.А. Право на евтаназію як складова права людини на життя / В.А. Ворона // Право України. – 2010. – № 5. – С. 205

3. Базюк К. Евтаназія і «самогубство за допомогою»: порівняльна практика / К. Базюк // Право і медицина. – 2012. – № 4. – С. 39

4. Евтаназія в Швейцарії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jerelo.com.ua/ru/health/96818>

5. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV в редакції від 02 листопада 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Мануїлова К.В.

Димов Кирило Борисович

*студент III курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ НА ДОНБАСІ

Схід України вже понад три роки охоплений військовими діями, що мало наслідком включення нашої країни до списку тих, що потерпають від збройних конфліктів. Адже зовсім нещодавно ніхто з українців навіть подумати не міг, що стане свідком таких жахливих подій. За різними даними, у 2014 р. у світі було від 15 до 40 збройних конфліктів, у 2015 – від 14 до 56. Існує тенденція до збільшення кількості загиблих у їх результаті, що не може не хвилювати міжна-родну спільноту [4]. Світ стає небезпечним, адже постійно порушуються міжнародні норми, багато з країн не дотримуються навіть свого власного законодавства, що призводить до дуже поганих наслідків. Більше того – на глобальному рівні немає розуміння, як створити архітектуру миру і безпеки у світі, в умовах якої країни, котрі не володіють ядерною зброєю і правом вето в Раді безпеки ООН, почуватимуться безпечно. Факти порушення постійними членами Радбезу ООН засад міжнародного права стають причинами посилення у міжнародних відносинах права сили, а не верховенства права.

Україна зіштовхнулась з проблемою агресії Російської федерації і не може розв'язати цю проблему майже чотири роки. 11 липня 2014 року, на фоні загрози повного блокування кордону українськими силами, російські регулярні війська почали участь у війні, завдавши зі своєї території нищівного ракетного удару українським формуванням під Зеленопіллям. Це село за кілька кілометрів від російсько-українського кордону [1].

Наша країна має справу з нетрадиційним видом конфлікту – гібридним, подібні до якого почали з'являтися у XXI столітті в умовах інформаційного